

дена да се труди задружно въ полза на меншинството; политическото, общественото, умственното и нравственното съзнание на работната маса, като едно цѣло съсловие — всичко това съставлява достаточни материални условия за разрѣшение на великата задача, която си е поставило настоящето столѣтие.

„Задачитѣ, които човѣчеството си поставя на разрѣшение, сѣ въ сѣщото врѣме задължителни за сѣко общество, което желае да участвува въ всемирния прогресъ. И очевидно лъжатъ онѣзи, които казватъ, че едно общество, което въ послѣдната четвъртъ на XIX вѣкъ стѣпва въ кръгътъ на общечовѣческия прогресъ, трѣба да мине прѣзъ оня безсѣзнателенъ, мраченъ и мжчителенъ пѣтъ, прѣзъ който сѣ минали другитѣ народи въ своето развитие. Историческия опитъ, умственното и нравственното съдържание на настоящата епоха съставляватъ общо достояние на всичкитѣ народи. И нравствено претѣхление било би едно общество да не се възползува отъ историческия опитъ и не възприеме духовно съдържание на съврѣмнената епоха.

„Отъ друга страна, за осществението на извѣстни нравствени идеи, изискватъ се и съотвѣтствени социално-икономически условия, а пѣтъ за тѣзъ послѣднитѣ — съотвѣтствени политически и юридически форми. Човѣкъ, който казва: „народно благо“, „народна полза“, „свобода“, „просвѣщение“, и м. т. — и незнае нито условията, нито формитѣ, нито пѣкъ срѣдствата, които е изработилъ човѣческия умъ при помощта на науката, за осществление въ животътъ на тѣзи прекрасни идеи — той казва голи фрази. Въ такъвъ случай жалъкъ е въ своитѣ стремления даже и най-искренния човѣкъ. Той прилича на оногозъ, който съ едната рѣка създава, а съ другата безсѣзнателно разваля.

„Моментъ отъ който се начева развитието на българския народъ е сѣщия, отъ който се оправя развитието на другитѣ народи въ настояще врѣме. Идеалитѣ, които въ настояще врѣме ръководятъ другитѣ народи, трѣба да бждатъ тѣи сѣщо и наши. Нравствена обязанность на сѣки отъ насъ съставлява разпространението на тѣзи именно, а не на други идеали. Въ сѣщото врѣме за осществление на каквото и да било съчувствието на народната маса съставлява условие, безъ което напусто сѣ нашитѣ усилия. „Всичко за народа и всичко чрезъ него“ въ настояще врѣме съставлява обязательно правило за сѣки искренний